

MIMÍ AGUGLIA

Dels dos elements essencials que intervenen en el teatre,—autors i actors—la nostra preferent atenció es sempre pels primers. Acudim sempre a les representacions teatrals amb una major preocupació per a conèixer i fruit de les bel·leses de l'obra, que no pas per admirar el treball de l'artista, tot i concedint a n'aquest la importància que realment te per a l'èxit de l'obra teatral.

Les representacions de Mimí Aguglia són una completa inversió dels termes de la nostra preferència. Les obres representades han servit a mara-vella per a posar de relleu el treball magnífic de l'eminent artista siciliana; però aquestes obres són de tan escassa válua artística, que'ns dolia sincerament veure esmerçar totes les filigranes d'interpretació de que és capaç la gran actriu, en obres que deien ben poca cosa a la nostra sensibilitat.

Serví per a debut la comèdia dramàtica de Nicodemi *La Enemiga*, obra ja coneguda del nostre públic, plagada de convencionalismes, el principal mèrit de la qual consisteix en prestar matèria de lluitament a la protagonista.

Ni per l'argument, ni pels personatges que la viuen té res d'extraordinari aquesta comèdia. Acceptariem, tot el més, cert equilibri en l'estructura i certa espontaneïtat en el diàleg, però creiem que amb aquests mèrits tan lleugers no pot salvar-se una obra, ni pot adquirir gerarquia d'internacional. Realment, ens trobem moltes vegades sense poguer-nos explicar el perquè certes obres tempten als nostres traductors.

La segona representació de Mimí Aguglia fou *Una Yankee en París*, una obra sense cap transcendència, que no te altre propòsit que fer riure, i ho logra abastament, creant una sèrie de situacions còmiques, un xic pujades de color a voltes, i posant en boca de la protagonista una sèrie d'estirabots i sortides de to, que fan la mar de gràcia als qui, com nosaltres, ens deixem convèncer fàcilment i riem amb tota la bona fe.

Hem dit que l'obra logra el seu propòsit, car su-

posem pietosament que no'n te d'altre que'l de provocar la rialla. Perque si no fos així, si l'autor s'hagués proposat donar-nos una idea de la vida parisenca i de la vida yanki, adhuc sense conèixer nosaltres per pròpia experiència aquelles societats, creuríem que l'autor s'ha equivocat de mig a mig i que no ha conseguit més que fer una mala caricatura.

L'obra ens ha permès, però, conèixer un matiu completament oposat al que li es propi a la genial actriu Mimí Aguglia. L'aureola artística d'aquesta comedianta és la seva expressió tràgica. En *Una Yankee en París* se'ns mostrà també amb rellevants aptituds per el conreu de la vena còmica.

La representació de força la constituí, sens dubte, l'estrena de *La mujer X*, un melodrama esgarriós, amb totes les característiques pròpies per a fer enternir totes les generacions de porteres d'un segle, però que avui ja només serveixen o com una curiositat arqueològica, o com un instrument per a lluir el virtuossisme d'una gran actriu.

Mimí Aguglia logra amb aquesta obra una creació sublim. Totes les abjeccions, tota la misèria moral i física de les vides destruïdes pel vici, sorgeixen en les seves faccions, en els seus gestes, en la seva mirada vidriosa. Es una sensació de repugnància que revolta les entranyes; és un fàstic insuperable com si apropiessiu l'olfat en una clavaguera immunda. Mimí Aguglia converteix el seu cos en recipient de totes les podridures i dirieu que les seves carns estan nafrades per totes les dolors. En el segon i tercer acte d'aquesta obra, la gran actriu conseqüeix fer-nos sentir totes les tortures que pot suportar la naturalesa humana. En l'escena del tribunal, d'aquella dona no'n resta més que una mena de mòmia vivent.

En la funció de despedida Mimí Aguglia ens oferí una notabilíssima creació de *Fedora*, el conegut drama de Sardou. Les obres de Sardou constitueixen un material apropiadíssim per a traslladar-les a la pantalla. En elles domina essencialment la trama; els aconteixements s'hi aglomeren d'una manera

calculada i perfecta, convertint els personatges en víctimes i joguets llurs, talment com insectes presoners en els teixits d'una teleranya.

No'ns plau, naturalment, el teatre de Sardou. Creiem que'l teatre queda perjudicat amb un excès de trama, perquè no dona temps a que sorgeixin els conflictes espirituals. Al revés del cine, en el qual la trama i el moviment constitueixen el principal encant de les pel·lícules.

En els drames de Sardou hi ha sempre, però, una heroïna. Aquesta circumstància tempta a les grans actrius, i aprofiten, per a lluïment personal, el pedestal magnífic que ofereixen aquestes obres.

Diffícilment pot superar-se el lluïment de Mimi Aguglia en l'interpretació de *Fedora*. Magestuosa en la figura, esplèndida en el vestuari, sumptuosa en les joies, la màxima expressió en el temperament, que li permet donar un insuperable relleu en els esclats de passió que provoquen en l'heroïna tot aquell agombolament de fets desgraciats que arriben a destruir la seva vida. Fou una encarnació càlida de la gran heroïna, coronada per una caiguda aparatosa en el moment de la mort, en el qual, després de desplomar-se, rodola d'una manera emo-

cionant devallant l'escalinata posada al fons de l'escena.

No cal dir que Mimi Aguglia ha sigut aclamada pel nostre públic. Ha reconegut en ella una de les més grans tràgiques contemporànies. Es una llàstima, però,—i així's reconeixia unànimement—que un treball tan meritós, tan genial, és descompongui donant vida a obres de tan poca solvència artística, o tan allunyades de ço que constitueix el teatre modern, el més interessant per a nosaltres. Fora d'aquest teatre, solament transigim amb aquelles obres clàssiques que viuen encare perquè contenen gèrmens indubitables d'immortalitat.

Dels qui secunden a la Mimi Aguglia, Gómez de la Vega ens produí una excel·lent impressió. Es un bon actor. Així mateix ens plagueren força els senyors De la Somera, Domínguez i Rodríguez, i senyores Morla, Monreal i Durán.

La presentació fou forsa cuidada. Una vegada més hem de lloar a l'Empresa del teatre Bartrina, on s'han celebrat aquestes funcions, per la preocupació constant que demostra per a que les manifestacions d'art teatral no s'extingeixin en nostra ciutat, fent desfilar pel seu escenari les companyies de més prestigi artístic.

A. MARTI BAIGES

I

EL ROURE

*Dessota el roure passaré la sesta
perquè del vent i el sol sigui axopluc,
i en depertar-me, el vegi amb mi que resta
encara amb una faç, a cada nuc.*

*Que l'herba aquí m'amoixarà la testa
i el falziot em rondarà poruc
i oloraré la mel de la ginesta
que fa una olor que torna el somni astruc.*

*Per les esquerdes de la seva escorça
em mostra el pit com un senyal de força
i de sa copa els rinxols va desfent*

*Potser oculta dins sa cabellera,
—on el fulgor del sol hi reverbera—
sinó una forma humana, un pensament.*

FIDEL S. RIU